

คิล ๕ อย่างหมวดที่ ๒

ทบทวน
ep117

ปทานคิล
เวรมณีคิล
เจตนาคิล
สังวรคิล
อวิตกมคิล

การละซึ่งปาณาติบาตชื่อว่าปทานคิล
ความงดเว้นหรือธรรมเป็นเครื่องงดเว้นชื่อเวรมณีคิล
เจตนาที่เป็นปฏิปักษ์ต่อปาณาติบาต ชื่อเจตนาคิล
สังวรคือการปิดทวารที่เข้าไปของปาณาติบาตชื่อสังวรคิล
ธรรมเครื่องไม่กำล้งต่อปาณาติบาต ชื่ออวิตกมคิล

คิลทั้งหลายมีสภาพเป็นอย่างนี้ ย่อมเป็นไปเพื่อความไม่เดือดร้อนใจ
ความไม่เดือดร้อนใจเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อปราโมทย์
ปราโมทย์ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อปิติ
ปิตีย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อปีสัทธิ
ปีสัทธิยอมเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อสุข โสมนัส
สุข โสมนัสยอมเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อสมาธิ
สมาธิยอมเป็นปัจจัยเพื่อประโยชน์ต่อปัญญา

การละ คือ ปหานศีล

การละซึ่งกามฉันทะ ด้วยเนกขัมมะ เป็นปหานศีล
การละซึ่งพยาบาท ด้วยอพยยาบาท เป็นปหานศีล
การละซึ่งถีนะมีทระ ด้วยอโลกสัจญา เป็นปหานศีล
การละซึ่งอุทธัจจะ ด้วยวิกเขปะ จิตที่เป็นสมาธิ เป็นปหานศีล
การละซึ่งวิจิกิจฉา ด้วยการกำหนดซึ่งธรรมะ เป็นปหานศีล
การละซึ่งอวิชชา ด้วยญาณะ เป็นปหานศีล
การละซึ่งความไม่ยินดีด้วยปราโมทย์ เป็นปหานศีล
การละซึ่งนิ वर्ณธรรมด้วยปฐมฌาน เป็นปหานศีล

การละวิตกวิจารณ์ ด้วยทุติยฌาน เป็นปหานศีล
การละปัตติด้วย ตติยฌาน เป็นปหานศีล
การละสุขและทุกข์ ด้วยจตุตถฌาน เป็นปหานศีล
การซึ่งรูปสัจญา ปฏิษะสัจญา นานาตตสัจญาด้วยอากาธานัญญาตนะ เป็นปหานศีล
การละอากาธานัญญาตนะด้วย วิญญานัญญาตนะเป็นปหานศีล
การละวิญญานัญญาตนะด้วยอากัญญาตนะเป็นปหานศีล
การละอากัญญาตนะด้วยเนวสัจญานาสัจญาตนะเป็นปหานศีล

การละนิจจสัจญาความจำหมายว่าเที่ยง ด้วยความไม่เที่ยง มีแล้วกลับไม่มีเป็นปหานศีล
การละความเห็นว่าเป็นสุข ด้วยทุกขานุปัสสนา เป็นปหานศีล

ปหานศีล ถึง โสตาปัตติมรรค สกทาคามิมรรค อนาคามิมรรค
ศีล สมาธิ ปัญญา มีอยู่ในมรรคทุกมรรค

การละโดยตหังคปหาน วิชัมภนะปหาน สมุจเฉทปหาน

ความเศร้าหมองแห่งศีล และความผ่องแผ้วของศีล

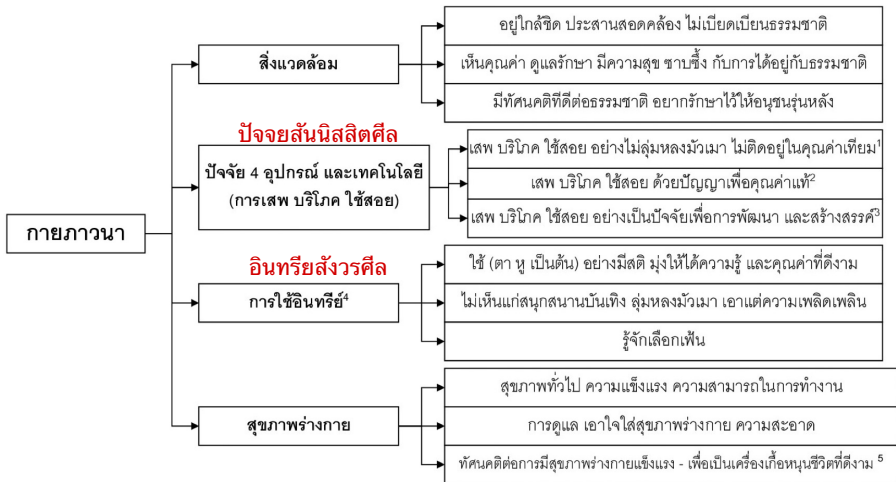
ความที่ศีลขาดเป็นต้น คือความเศร้าหมองของศีล
ความที่ศีลไม่ขาด เป็นต้น คือความผ่องแผ้วของศีล

ความเศร้าหมองของศีล
เกี่ยวกับที่สุด

ลาม ยศ ญาติ อวัยวะ ชีวิต อย่างหนึ่งอย่างใด
หรือการประพฤตินิมนะณสังโยค

ศีลขาด	ขาดข้อแรกหรือข้อสุดท้าย
ศีลต่าง	ขาดข้ามข้อ
ศีลทะลุ	ขาดตรงกลาง
ศีลพร้อย	ขาดไม่ครบองค์

ศิลปะเชื่อมโยงกับกายภาวนา

¹ ไม่ลุ่มหลงมัวเมา ไม่ติดอยู่ในคุณค่าเทียม / ไม่ใช้เพียงเพื่อเสพ ประนเปรอ สนุกสนาน มัวเมา ไม่ต้องทำอะไร

² ใช้ด้วยปัญญาเพื่อคุณค่าที่แท้ไม่เกิดความฟุ้ง / รู้จักเลือกใช้อย่างรู้คุณค่า เกิดคุณค่า พอเหมาะ ดูแลรักษา

³ ใช้อย่างเป็นปัจจัยเพื่อการพัฒนาและสร้างสรรค์ / ใช้เพื่อแสวงหาและพัฒนาความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์ / ทัศนคติต่อปัจจัย 4 อุปกรณ์ และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยเพื่อการพัฒนา

⁴ เน้นที่ ตา หู (และลิ้น) เป็นสำคัญเพราะมีบทบาทในชีวิตมาก

⁵ ทัศนคติต่อการมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง : เพื่อเป็นเครื่องเกื้อหนุนชีวิตที่ดีงาม(พรหมจรรย์นาคณะ)

พระ
มรवास มีลิขิตขาทเกี่ยวกับการห้ามพรากของเขี้ยว อยู่อย่าง ไม่ทำลายธรรมชาติ
ไม่แปลกแยกกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เป็นศิลปะสุขอยู่กับธรรมชาติ รู้คุณค่าของ
ธรรมชาติ รู้จักการปฏิบัติตนอยู่กับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมได้ดี

ปัจจัยสันนิสสิตศีล ความเป็นผู้มีควมบริสุทธิ์ในการพิจารณา ในขณะที่รับ ในขณะที่ใช้
ธรรมทายาทสูตร โลก ใบนีเกิดด้วยเดชบุญของพระพุทธเจ้า

กายภาวนากินความถึง ปัจจัยสันนิสสิตศีล อินทรีย์สังวรศีล รวมถึงการดูแล
สุขภาพร่างกายให้แข็งแรง สะอาด ด้วย
รวมถึง โภชนาเม็ดตัญญา การรู้ประมาณ ในการกินก็เป็นการดูแลสุขภาพร่างกาย
อย่างหนึ่ง

อัครคัมภีร์

การอุบัติเกิดขึ้นของโลกใบนี้ เกิดขึ้นด้วยกำลังของอตุ ที่หลอม โลก
ใบนี้ขึ้นมาเรียกว่า **กัมมปัจจัยอตุ**
ที่มีกรรมของหมู่สัตว์ทั้งหลายเป็นปัจจัย

ผู้ที่ทำกรรมที่ยิ่งใหญ่ที่สุด มากที่สุด เดชบุญมากที่สุด โลกใบนี้จึง
กล่าวได้ว่า เกิดจากกำลังของกุศล และเดชบุญของพระพุทธเจ้า

ปัจจัยสาม อามิสคือปัจจัย๔

พระพุทธเจ้าทรงอนุญาต ภิกษุ ภิกษุณี สามเณร สามเณรี ลิกขมานา
ให้ใช้สอยปัจจัย ๔ ตามที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติ
เป็นการรับมรดกทางด้านวินัยโดยตรง

ธรรมมรดก อามิสมรดก

ได้แก่ปัจจัย๔ (ปัจจัยสาม)
เกียรติยศชื่อเสียง คำชื่นชม (โลกามิส)
ภพภูมิต่างๆ ที่เกิดจากกำลังกุศล (วิภวามิส)

๓. ธรรมทายาทสูตร ว่าด้วยทายาทแห่งธรรม

[๒๐] ข้าพเจ้าได้สดับมาอย่างนี้:-

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระวิหารเชตวัน อารามของท่านอนาถบิณฑิก
เศรษฐี เขตพระนครสาวัตถี ณ ที่นั้นแล พระผู้มีพระภาคตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุ
ทั้งหลาย ภิกษุเหล่านั้นทูลรับว่า พระเจ้าข้า ดังนี้.

[๒๑] พระผู้มีพระภาคตรัสพุทธพจน์นี้ว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงเป็นธรรมทายาท
ของเราเถิด อย่าเป็นอามิสทายาทของเราเลย เรามีความเอ็นดูในพวกเธออยู่ว่า ทำอย่างไรหนอ
สาวกทั้งหลายของเราจะเป็นธรรมทายาท จะไม่พึงเป็นอามิสทายาท

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ถ้าพวกเธอจะเป็นธรรมทายาทของเรา ไม่เป็นธรรมทายาทไซร้ ด้วย
ความที่พวกเธอเป็นอามิสทายาท ไม่เป็นธรรมทายาทนั้น ทั้งพวกเธอ ทั้งเราพึงถูกวิญญูชนติ
เตียนได้ว่า พวกสาวกของพระศาสดาพากันเป็นอามิสทายาท ไม่เป็นธรรมทายาท ดูกรภิกษุทั้งหลาย
ถ้าพวกเธอพึงเป็นธรรมทายาทของเรา ไม่เป็นอามิสทายาทไซร้ ด้วยความที่พวกเธอเป็นธรรมทายาท
ไม่เป็นอามิสทายาทนั้น ทั้งพวกเธอทั้งเราไม่พึงถูกวิญญูชนติเตียนว่า พวกสาวกของพระศาสดา
พากันเป็นธรรมทายาท ไม่เป็นอามิสทายาท เพราะเหตุนี้แล ดูกรภิกษุทั้งหลาย พวกเธอ
ทั้งหลายจงเป็นธรรมทายาทของเราเถิด อย่าเป็นอามิสทายาทเลย เรามีความเอ็นดูในพวกเธออยู่ว่า
ทำอย่างไรหนอ สาวกทั้งหลายของเราพึงเป็นธรรมทายาท ไม่พึงเป็นอามิสทายาท.

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณต่อหมู่สัตว์ พระพุทธเจ้าทรงประทาน
วิธีที่จะไม่ให้ไปติดเกาะ ๓ เกาะ

เวลารับประทานอาหารก็ให้พิจารณาปัจจุขณะ ว่าเพื่ออะไร
อะไรเป็นประโยชน์ที่แท้จริง

เมื่อไปสัมพันธ์กับปัจจัย ๔ ประโยชน์ในด้านนามธรรม
ได้ปัญญาหรือไม่ รู้และเข้าใจในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัจจัย ๔
เหล่านี้เรียกว่าได้ประโยชน์ที่แท้จริง

สัปปายะ เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม หากไม่สัปปายะ
ใจเราร้อน สติสัมปชัญญะเกิดยาก

พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ทรงสอนไม่ให้ติดเกาะ ๓ เกาะนี้
พระพุทธเจ้าต้องบำเพ็ญบารมีมา ๒๐ อสงไขยเพื่อให้ได้ความรู้เหล่านี้
นำมาเปิดเผย มาสอนหมู่สัตว์

เราอยากเป็นธรรมทายาท หรืออามิสทายาท ?
แล้วชีวิตจริงๆตอนนี้ เราให้ความสำคัญกับ อามิส หรือ ธรรมะ ?
เราโทษหาอะไร ปัจจัย ๔ เสี่ยงชม หรือปรารถนาภพภูมิที่ดีใช่หรือไม่

พระพุทธเจ้าทรงสอนปัจจัยสันนิสติดศีล อินทริยสังวรศีลเพื่อไม่ให้ติดในอามิส
ทรงสอนวิธีหา อามิส ที่ถูกต้องคือ อาชีวะปาริสุทธิศีล
และทรงสอนปาติโมกข์สังวรศีลเพื่อป้องกันไม่ให้เราไปตกในวัฏฏามิสที่ไม่ดี คือ อบายทุกติ
และไม่ให้ติดอยู่ในวัฏฏะ

เพราะพระมหากรุณาธิคุณต่อหมู่สัตว์ จึงทรงประทานศีล

ปาติโมกข์สังวรศีล ทรงประทานไว้เพื่อไม่ให้เราตกไปใน
อบาย และติดอยู่ในสังสารวัฏ

เมื่อได้ปาติโมกข์สังวรศีลแล้ว ทรงประทาน อินทริยสังวรศีล
เพื่อไม่ให้เราไปติดในนิमित และอนุพยัญชนะ ในสิ่งที่เราไป
เกี่ยวข้องไม่ว่ามีชีวิตและไม่มีชีวิต ให้มีสติเป็นตัวป้องกันบาป

เมื่อเราเกิดมาก็ต้องแสวงหาอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่
อยู่อาศัย ยารักษาโรค ก็ทรงสอนให้ชำระ เลี้ยงชีพ
ด้วยความสะอาดบริสุทธิ์

สุดท้ายทรงสอนไม่ให้เสพติดในปัจจุบัน ๔ โดยต้อง
มีปัจจัยสันนิสสิตศีล

คำถาม เลี้ยงเด็กปัญญาอ่อนกับเลี้ยงสัตว์เดรัจฉาน ทำไมเลี้ยงเด็กปัญญาอ่อนจึงดีกว่า

วัดกันที่ปฏิสนธิ

สัตว์นรก อบายสัตว์ เปรต อสุรกาย ปฏิสนธิ
ด้วย อุกเขชาสันตริณกุศล

ส่วนมนุษย์บ้า ไบ้ออดหนวกแต่กำเนิด ปฏิสนธิ
ด้วย อุกเขชาสันตริณกุศล

ดูที่ภวังค์ ที่เป็นผลของบุญให้ผลกับบาปให้ผล
และกัมมชรูป ที่เป็นกุศลและอกุศล

กัมมชรูป จักขุปสาท โสตปสาท ฆานปสาท ชิวหาปสาท กาย
ปสาท หทยวัตถุของอบายสัตว์เป็นอกุศลกัมมชรูป เกิดจากอกุศล
จิต

ส่วนของคนปัญญาอ่อนพิการมาจากกุศลกรรม เป็นกุศลกัมมชรูป

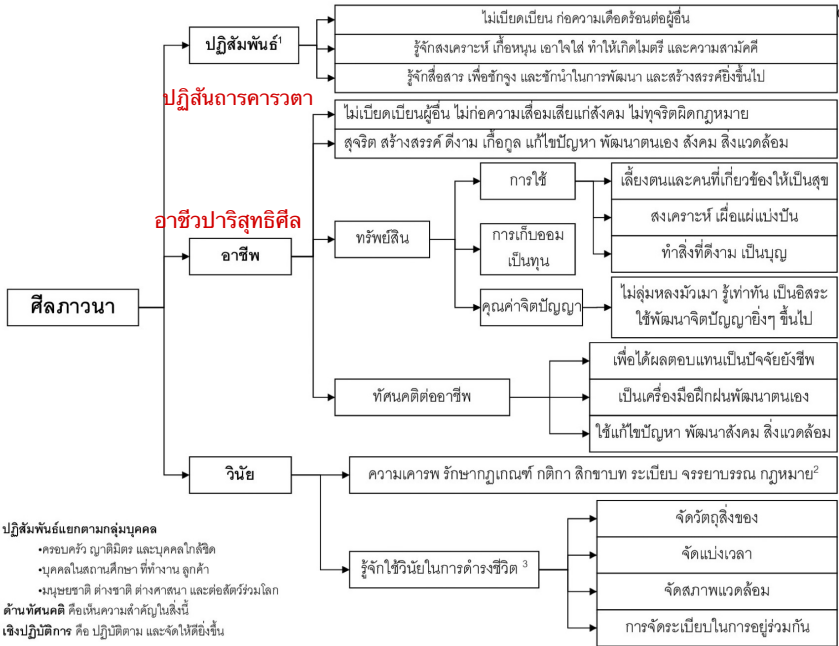
เมื่อเราไปเลี้ยงดูมนุษย์แม้เป็นปัญญาอ่อน ตัวกำลังกุศลที่ไป
กระทบคุณเขามีอยู่ กระทบศีล สมาธิ ปัญญา กุศลกรรมบทที่เขา
ทำมา ถึงแม้เป็นกุศลกรรมบทที่อ่อนแอ แต่ก็ไม่ได้เป็นอกุศล
มองตาเขา มองจมูก เป็นต้น เป็นกุศลกัมมชรูป

ส่วนมองตาสัตว์เดรัจฉาน เป็นอกุศลกัมมชรูป
เมื่อเราไปสัมพันธ์กับสิ่งเหล่านี้ แปลว่าอกุศลกำลังให้ผลเรา

ให้ทานกับสัตว์เดรัจฉาน ๑ อิม ใต้ ๑๐๐ อัตภาพ

ให้ทานกับคนทุศีล ใต้ ๑๐๐๐ อัตภาพ

ศิลปะเชื่อมโยงกับศิลปะภาวนา

¹ ปฏิสัมพันธ์แยกตามกลุ่มบุคคล
 • ครอบครัว ญาติมิตร และบุคคลใกล้ชิด
 • บุคคลในสถานศึกษา ที่ทำงาน ลูกค้า
 • มนุษยชาติ ต่างชาติ ต่างศาสนา และต่อสัตว์ร่วมโลก

² ด้านทัศนคติ คือเห็นความสำคัญในสิ่งนี้

³ เจ็บปฏิบัติกร คือ ปฏิบัติตาม และจัดให้ดียิ่งขึ้น

ปฏิบัติสัมพันธ์
เป็นเรื่องใหญ่

ส่วนใหญ่เรามีปัญหาเวลาไปปฏิบัติสัมพันธ์กับคน บางครั้งไม่อยากคุยกับคนบางคน นี่แปลว่าศีลไม่เกิด และบางครั้งเราสบายใจชอบคุยกับบางคน ส่วนใหญ่ก็ไม่ใช้ศีล

อินทรีย์สังวรไม่เกิด
 เมตตากายกรรมไม่เกิด
 ทาน ศีล ภาวนาปลอมๆ

ปาโคสิงคสาละวัน ควรจะงามด้วยกฤษุเช่นไร

ความเห็นพระอานนท์

ท่านพระอานนท์ตอบว่า ท่านสารีบุตร ภิษุในพระศาสนา นี้ **เป็นพหูสูต เป็นผู้ทรงสุด** **สิ่งสมสุด** ธรรมเหล่านี้ ไต งาม ในเบื้องต้น งาม ในท่ามกลาง งาม ในที่สุด พร้อมทั้งอรุณ **พร้อมทั้งพยัญชนะ** ประกาศพรหมจรรย์ บริสุทธิบริบูรณ์สิ้นเชิง ธรรมเห็นปานนั้น อันภิกษุ นั้น สดับมากแล้ว ทรงไว้แล้ว สัมด้วยวาจา ตามแห่งด้วยใจ แหงตลอดดีแล้วด้วยความเห็น ภิกษุ นั้นแสดงธรรมแก่บริษัท ๔ ด้วยบทและพยัญชนะอันราบเรียบ ไม่ขาดสาย เพื่อกอนเสียงข้อนุสัย ท่านพระสารีบุตร ปาโคสิงคสาละวัน พึงงามด้วยกฤษุเห็นปานนี้แล.

ความเห็นพระเว��ตะ

[๓๑๑] เมื่อท่านพระอานนท์กล่าวอย่างนี้แล้ว ท่านพระสารีบุตร ได้กล่าวแก่ท่านพระ-
*เว��ตะว่า ท่านเว��ตะ ปฏิภาณตามที่เป็นอย่างตน ท่านอานนท์พยากรณ์แล้ว บัดนี้ เราขอถามท่าน
ถามท่านเว��ตะในข้อนี้ว่า ปาโคสิงคสาละวัน เป็นสถานนารีรมย์ ราตรีแจ่มกระจ่าง ไม่สาละ-
บานสะพรั่งทั่วต้น กลิ่นคล้ายทิพย์ ย่อมฟุ้งไป ท่านเว��ตะ ปาโคสิงคสาละวัน จะพึงงามด้วยกฤษุ
เห็นปานไร?

ท่านพระเว��ตะตอบว่า ท่านสารีบุตร ภิษุในพระศาสนา นี้ **เป็นผู้มีความหลังรับเป็นที่** **มาอินดี ยินดีแล้ว** ในความหลังรับ ประกอบเนื่องๆ ซึ่งจึง ไตสมถะอันเป็นภายใน มีฉานอันไม่
ขาดเห็นแล้ว ประกอบด้วยวิธีปราณา พอพูนบุญญาธิการ ท่านสารีบุตร ปาโคสิงคสาละวัน พึงงาม
ด้วยกฤษุเห็นปานนี้แล.

ความเห็นพระอนุรุทธ

[๓๑๒] เมื่อท่านพระเว��ตะกล่าวอย่างนี้แล้ว ท่านพระสารีบุตร ได้กล่าวแก่ท่านพระอนุ-
*รุทธว่า ท่านอนุรุทธ ปฏิภาณตามที่เป็นอย่างตน ท่านเว��ตะพยากรณ์แล้ว บัดนี้ เราขอถามท่าน
อนุรุทธในข้อนี้ว่า ปาโคสิงคสาละวัน เป็นสถานนารีรมย์ ราตรีแจ่มกระจ่าง ไม่สาละบานสะพรั่ง
ทั่วต้น กลิ่นคล้ายทิพย์ ย่อมฟุ้งไป ท่านอนุรุทธ ปาโคสิงคสาละวัน จะพึงงามด้วยกฤษุเห็น
ปานไร?

ท่านอนุรุทธตอบว่า ท่านสารีบุตร ภิษุในพระศาสนา นี้ **ย่อมตรวจดูโลกพินหนึ่งด้วย** **ทิพยจักขุอันบริสุทธิ์** **ล่วงจักขุของมนุษย์** เปรียบเหมือนบุรุษผู้มีจักขุ ชื่นปราสาทองตมงามขยับ
พืดแลดูมณฑลแห่งกึ่งฟ้าได้ จึง ไต ภิษุที่จันนั้นเหมือนกัน ย่อมตรวจดูโลกพินหนึ่งด้วย
ทิพยจักขุอันบริสุทธิ์ **ล่วงจักขุของมนุษย์** ท่านสารีบุตร ปาโคสิงคสาละวัน พึงงามด้วยกฤษุเห็น
ปานนี้แล.

ความเห็นพระมหากัสสป

[๓๑๓] เมื่อท่านพระอนุรุทธกล่าวอย่างนี้แล้ว ท่านพระสารีบุตร ได้กล่าวแก่ท่านพระ
มหากัสสปตั้งนี้ว่า ท่านกัสสป ปฏิภาณตามที่เป็นอย่างตน ท่านอนุรุทธพยากรณ์แล้ว บัดนี้ เราขอ
ถามท่านกัสสปในข้อนี้ว่า ปาโคสิงคสาละวัน เป็นสถานนารีรมย์ ราตรีแจ่มกระจ่าง ไม่สาละ-
บานสะพรั่งทั่วต้น กลิ่นคล้ายทิพย์ ย่อมฟุ้งไป ท่านกัสสป ปาโคสิงคสาละวัน จะพึงงามด้วยกฤษุ
เห็นปานไร?

ท่านพระมหากัสสปตอบว่า ท่านสารีบุตร ภิษุในพระศาสนา นี้ **ตนเองอยู่ในป่าเป็นวัตร** **และกล่าวสรรเสริญคุณแห่งความเป็นผู้** **อยู่ในป่าเป็นวัตรด้วย** **ตนเองถือห้ามับสกุลเป็นวัตร** **และ** **กล่าวสรรเสริญคุณแห่งความเป็นผู้ถือห้ามับสกุลเป็นวัตรด้วย** **ตนเองถือถือใคร่จิวเป็นวัตร** **และกล่าว** **สรรเสริญคุณแห่งความเป็นผู้ถือใคร่จิวเป็นวัตรด้วย** **ตนเองเป็นผู้มีความปรารถนาอยู่** **และกล่าว** **สรรเสริญคุณแห่งความเป็นผู้มีความปรารถนาอยู่ด้วย** **ตนเองเป็นผู้สิ้น โสข** **และกล่าวสรรเสริญ** **คุณแห่งความสิ้น โสขด้วย** **ตนเองเป็นผู้สลด** **และกล่าวสรรเสริญคุณแห่งความสลดด้วย** **ตนเองเป็นผู้ถือปฏิบัติ** **และกล่าวสรรเสริญคุณแห่งความปฏิบัติด้วย** **ตนเองเป็นผู้ปรากรความเพียร** **และกล่าวสรรเสริญคุณแห่งการปรากรความเพียรด้วย** **ตนเองเป็นผู้ตั้งพร้อมด้วยศีล** **และกล่าว** **สรรเสริญคุณแห่งความตั้งพร้อมด้วยศีลด้วย** **ตนเองเป็นผู้ตั้งพร้อมด้วยสมาธิ** **และกล่าวสรรเสริญ** **คุณแห่งความตั้งพร้อมด้วยสมาธิด้วย** **ตนเองเป็นผู้ตั้งพร้อมด้วยปัญญา** **และกล่าวสรรเสริญคุณ** **แห่งความตั้งพร้อมด้วยปัญญาด้วย** **ตนเองเป็นผู้ตั้งพร้อมด้วยวิมุตติ** **และกล่าวสรรเสริญคุณแห่ง** **ความตั้งพร้อมด้วยวิมุตติด้วย** **ตนเองเป็นผู้ตั้งพร้อมด้วยวิมุตติญาณที่สละ** **และกล่าวสรรเสริญคุณ** **แห่งความตั้งพร้อมด้วยวิมุตติญาณที่สละด้วย** ท่านสารีบุตร ปาโคสิงคสาละวัน พึงงามด้วยกฤษุ
เห็นปานนี้แล.

ความเห็นพระมหาโมคคัลลานะ

[๓๑๔] เมื่อท่านพระมหากัสสปกล่าวอย่างนี้แล้ว ท่านพระสารีบุตร ได้กล่าวแก่ท่านพระ
มหาโมคคัลลานะตั้งนี้ว่า ท่านโมคคัลลานะ ปฏิภาณตามที่เป็นอย่างตน ท่านมหากัสสปพยากรณ์
แล้ว บัดนี้ เราขอถามท่านมหาโมคคัลลานะในข้อนี้ว่า ปาโคสิงคสาละวัน เป็นสถานนารี-
*รมย์ ราตรีแจ่มกระจ่าง ไม่สาละบานสะพรั่งทั่วต้น กลิ่นคล้ายทิพย์ ย่อมฟุ้งไป ท่านโมคคัลลานะ
ปาโคสิงคสาละวัน จะพึงงามด้วยกฤษุเห็นปานไร?

ท่านพระมหาโมคคัลลานะตอบว่า ท่านสารีบุตร ภิษุ ๒ รูป ในพระศาสนา นี้ **กล่าว** **อภิธรรมกถา** **เออทั้ง ๒ นั้น** **ถามกันและกัน** **ถามเพิกพากันแล้ว** **ย่อมแก้กันเอง** **ไม่หยุดพัก** **ด้วย** **และธรรมกถาของเออทั้ง ๒ นั้น** **ย่อมเป็นไปด้วย** **ท่านสารีบุตร ปาโคสิงคสาละวัน พึงงาม** **ด้วยกฤษุเห็นปานนี้แล.**

ความเห็นพระสารีบุตร

[๓๑๕] ลำดับนั้น ท่านพระมหาโมคคัลลานะ ได้กล่าวแก่ท่านพระสารีบุตรตั้งนี้ว่า
ท่านสารีบุตร ปฏิภาณตามที่เป็นอย่างตน อันเราทั้งหมดพยากรณ์แล้ว บัดนี้ เราขอถามท่าน
สารีบุตรในข้อนี้ว่า ปาโคสิงคสาละวัน เป็นสถานนารีรมย์ ราตรีแจ่มกระจ่าง ไม่สาละบาน
สะพรั่งทั่วต้น กลิ่นคล้ายทิพย์ ย่อมฟุ้งไป ท่านสารีบุตร ปาโคสิงคสาละวัน จะพึงงามด้วยกฤษุ
เห็นปานไร?

ท่านพระสารีบุตรตอบว่า ท่านโมคคัลลานะ ภิษุในพระศาสนา นี้ **ยังจัดให้เป็นไป** **ในอำนาจ** **และไม่เป็นไปตามอำนาจของจิต** **เออหังจะอยู่ด้วยวิหารสมาบัติ ไต ในเวลาเช้า** **ก็อยู่ด้วยวิหาร** **สมาปัตตินั้น ไต ในเวลาเช้า** **หังจะอยู่ด้วยวิหารสมาบัติ ไต ในเวลาเที่ยง** **ก็อยู่ด้วยวิหารสมาปัตตินั้น ไต** **ในเวลาเที่ยง** **หังจะอยู่ด้วยวิหารสมาบัติ ไต ในเวลาเย็น** **ก็อยู่ด้วยวิหารสมาปัตตินั้น ไต ในเวลาเย็น** **เปรียบเหมือนหอบผ้าของพระราช** **หรือราชมหาอำมาตย์** **ซึ่งเดิมด้วยผ้าที่ย้อมแล้วเป็นสีต่าง** **พระราช** **หรือราชมหาอำมาตย์นั้น** **หังจะห่มคู่ผ้าชนิด ไต ในเวลาเช้า** **ก็ห่มคู่ผ้าชนิดนั้น ไต ในเวลา** **เช้า** **หังจะห่มคู่ผ้าชนิด ไต ในเวลาเที่ยง** **ก็ห่มคู่ผ้าชนิดนั้น ไต ในเวลาเที่ยง** **หังจะห่มคู่ผ้าชนิด ไต** **ในเวลาเย็น** **ก็ห่มคู่ผ้าชนิดนั้น ไต ในเวลาเย็น** **นั้น ไต ภิษุยังจัดให้เป็นไป** **ในอำนาจ** **และไม่** **เป็นไปตามอำนาจของจิต** **เออหังจะอยู่ด้วยวิหารสมาบัติ ไต ในเวลาเช้า** **ก็อยู่ด้วยวิหารสมาปัตตินั้น ไต** **ในเวลาเช้า** **หังจะอยู่ด้วยวิหารสมาบัติ ไต ในเวลาเที่ยง** **ก็อยู่ด้วยวิหารสมาปัตตินั้น ไต ในเวลาเที่ยง** **หังจะอยู่ด้วยวิหารสมาบัติ ไต ในเวลาเย็น** **ก็อยู่ด้วยวิหารสมาปัตตินั้น ไต ในเวลาเย็น** **จันนั้นเหมือน** **กัน** **ท่านโมคคัลลานะ** **ปาโคสิงคสาละวัน พึงงามด้วยกฤษุเห็นปานนี้แล.**

[๓๑๖] ลำดับนั้น ท่านสารีบุตร ได้กล่าวแก่ท่านผู้มีอายุเหล่านั้นตั้งนี้ว่า ท่านผู้มีอายุ
ทั้งหลาย ปฏิภาณตามที่เป็นอย่างตน พวกเราทุกุบพยากรณ์แล้ว มาไปกันเถิด พวกเราจักเข้าไป
เฝ้าพระผู้มีพระภาคที่ประทับ ครั้นแล้ว จักกราบทูลเชื่อกวามนี้แต่พระผู้มีพระภาค พระผู้มี-
*พระภาค จักทรงพยากรณ์แก่พวกเราอย่างใด พวกเราจักทรงจำข้อความนั้นไว้อย่างนั้น. ท่านผู้มี
อายุเหล่านั้นรับคัทท่านพระสารีบุตรแล้ว.

ท่านทั้งหลายมีอริยาศัยแตกต่างกันแต่ก็ไม
เคยขัดแย้งกันเลย มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีเกือกล
กัน